

ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน กับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

อรอุษา คงมั่น¹ ชนมณี ศิลาณุกิจ²

วันที่รับบทความ: 11 ตุลาคม 2568

วันแก้ไขบทความ: 11 เมษายน 2569

วันที่ตอบรับบทความ: 13 เมษายน 2569

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 (2) ศึกษาระดับภาวะหมดไฟในการทำงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 203 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ด้านการจูงใจตนเอง ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง และด้านทักษะทางสังคม ตามลำดับ (2) ระดับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านอยู่ในระดับปานกลางและน้อย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ ด้านการลดค่าความเป็นบุคคล และด้านความไม่ประสบความสำเร็จส่วนบุคคล ตามลำดับ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างสมนุญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์; ภาวะหมดไฟ; โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹ นักศึกษาปริญญาโท, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: onusa.minkongman@gmail.com

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

The Relationship Between Emotional Intelligence of School Administrators and Burnout of Teachers at Opportunity Expansion Schools Under the Prachuapkhirikhan Primary Educational Service Area Office 2

Onusa Kongman¹ Chonmanee Silanookit²

Received: October 11, 2025

Revised: April 11, 2026

Accepted: April 13, 2026

Abstract

This research article aims to examine (1) the level of emotional intelligence of school administrators at opportunity expansion schools under the Prachuapkhirikhan Primary Educational Service Area Office 2; investigates (2) the level of burnout of teachers at opportunity expansion schools under study; and studies (3) the relationship between emotional intelligence of school administrators and burnout of teachers at opportunity expansion schools under investigation. The quantitative research approach was employed. The samples used in the research were 203 teachers at opportunity expansion schools under the Prachuapkhirikhan Primary Educational Service Area Office 2 in the academic year 2025. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire with the Item-Objective Congruence between 0.60-1.00 and reliability of the questionnaire in question stood at 0.93. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient. Findings are as follows: (1) The emotional intelligence of school administrators at opportunity expansion schools under the Prachuapkhirikhan Primary Educational Service Area Office 2 overall and for all aspects were expressed at a high level, ranked from highest to lowest mean as follows: understanding the feelings of others, self-awareness of emotions, self-motivation, self-control of emotions, and social skills. (2) The burnout of teachers at opportunity expansion schools under study was at a moderate level overall, and in each aspect it was at a moderate and low level, with the mean values in descending order as follows: emotional exhaustion, devaluation of self, and personal failure. (3) The relationship between the emotional intelligence of school administrators had a completely negative relationship with the burnout of teachers at extended opportunity schools under investigation, overall and for all aspects, at a statistically significant level of .01.

Keywords: Emotional Intelligence; Burnout; Opportunity Expansion School

Type of Article: Research Article

¹Master's Candidate, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University
Huamark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand
Corresponding Author Email: onusa.minkongman@gmail.com

²Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

บทนำ

ในโลกของการศึกษาปัจจุบันต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ อย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงการบริหารจัดการโรงเรียนให้ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารโรงเรียนไม่เพียงแต่ต้องมีทักษะในการบริหารงานทั่วไปเท่านั้น แต่ยังต้องเผชิญกับความคาดหวังที่หลากหลายจากครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน การนำพาโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงและความกดดันเหล่านี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความฉลาดทางอารมณ์ (emotional intelligence) ซึ่งเป็นความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ของตนเองและความสามารถที่จะแสดงอารมณ์ของตนเองออกมา รวมทั้งเข้าใจอารมณ์และการแสดงอารมณ์ของผู้อื่น สามารถใช้อารมณ์ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการคิด การจำ และช่วยให้เกิดมุมมองการแก้ปัญหาในทางที่สร้างสรรค์ สามารถแยกแยะวิเคราะห์อารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับงานหรือสถานการณ์ในขณะนั้น และสามารถที่จะจัดการกับอารมณ์ของผู้อื่นโดยการให้กำลังใจเมื่อเขาท้อแท้ได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 6) ด้วยเหตุนี้เอง การจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ และการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน จึงมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน (ศิริพันธ์ หนูช่างเผือก และเพียงแข ภูผายาง, 2565; อุมารัตน์ เหลือรักษ์ และศิริพงษ์ เสาภายน, 2568) และเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะหมดไฟในการทำงานของครูมากที่สุดคนนั่นเอง (กันต์ชานนท์ ขาวดา และชัยชนะ นิมนวล, 2568)

ในขณะเดียวกัน ปัญหาที่ทำนายในวงการการศึกษาที่สำคัญ คือ ภาวะหมดไฟ (burnout) ในการทำงานของครู โดยเฉพาะครูระดับประถมศึกษาที่พบว่าประสบกับระดับความเครียดที่สูงกว่าครูระดับมัธยมศึกษา (Antoniou, Ploumpi, & Ntalla, 2013) ภาวะหมดไฟเป็นกลุ่มอาการที่เกิดจากความเครียดสะสมเรื้อรังในที่ทำงาน มีอาการ 3 ลักษณะ คือ (1) รู้สึกเหนื่อยล้าทางอารมณ์ (emotional exhaustion) (2) รู้สึกเฉยชาต่อผู้เรียนและงาน (cynicism) และ (3) รู้สึกว่าตนเองไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน (professional inefficacy) (World Health Organization, 2019) ทั้งนี้ ภาวะหมดไฟของครูไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายและใจของครูโดยตรง แต่ยังส่งผลเสียต่อคุณภาพการเรียนการสอน ประสิทธิภาพของโรงเรียน และอาจนำไปสู่การลาออกจากวิชาชีพครูในที่สุด (Maslach & Jackson, 1986) ดังที่ Wendy Reinke ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาโรงเรียนแห่งมหาวิทยาลัยมิสซูรี กล่าวไว้ว่า “ถ้าครูประสบปัญหาภาวะหมดไฟ การสอนก็จะด้อยคุณภาพ และนักเรียนก็จะเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่ เมื่อมีครูไม่เพียงพอ โรงเรียนอาจจ้างบุคลากรที่ไม่มีใบอนุญาตหรือเพิ่มขนาดชั้นเรียน ซึ่งทำให้การสอนและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเป็นไปได้ยากขึ้น พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมก็จะแพร่กระจายออกไป เด็ก ๆ ในห้องเรียนที่ไม่เป็นระเบียบจะนำนิสัยเหล่านั้นติดตัวไปเรียนต่อในระดับชั้นถัดไป” (Walker, 2025)

สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสมักเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อนกว่าโรงเรียนทั่วไป ครูในโรงเรียนขยายโอกาสอาจต้องรับภาระงานที่หลากหลาย ดูแลนักเรียนที่มีพื้นฐานและความต้องการที่แตกต่างกันและอาจเผชิญกับทรัพยากรที่จำกัด ปัจจัยเหล่านี้อาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะหมดไฟในกลุ่มครูได้ง่ายยิ่งขึ้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ภาวะหมดไฟในการทำงานของครูนั้นมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของครู โดยเฉพาะในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เนื่องจากบริบทการทำงานของมีความซับซ้อน จะต้องให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนในหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งช่วยเหลือนักเรียนที่คิดคะแนนตก อยากรู้ อยากลอง มักถูกชักจูงไปในทางที่ผิดได้ง่าย ครูต้องมีความเข้าใจและมีทักษะเฉพาะตัวการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งหากครูไม่มีความสุขจากการทำงานโดยมีสาเหตุมาจากการบริหารจัดการอารมณ์ที่ไม่ดีของผู้บริหารโรงเรียนร่วมด้วยจะยิ่งส่งผลทำให้ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเกิดภาวะหมดไฟได้มากยิ่งขึ้น

จากความสำคัญที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบถึงข้อมูลที่จะนำไปสู่การวางแผนดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานของครูในอนาคต เป็นประโยชน์อย่างมากในการพัฒนา

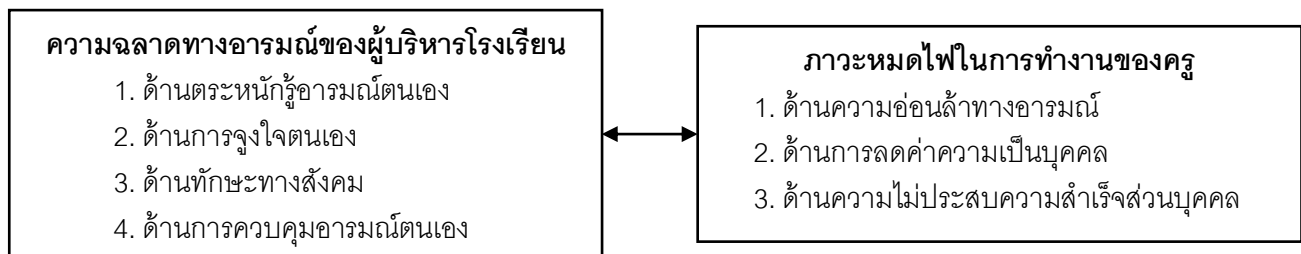
แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยของครู ลดภาวะหมดไฟในการทำงาน และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนและสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อการลดภาวะหมดไฟในการทำงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับภาวะหมดไฟในการทำงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และงานวิจัยของ กรกนก วงศ์กัลยา (2567), กิตติภณ แก้วเหลี่ยม, พระธรรมวชิรธีรคุณ และสุวัฒน์ แจ่มจิต (2567), ซาปิยา สิมลา (2563), ธิดาพร แก้วสว่าง และสมถวิล วิจิตรวรรณา (2564), นารีรัตน์ แดงบัว, รัฐพร กลิ่นมาลี และวีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2568), ปรมภาพร บุญศิริ และศัจฉนันท์ แก้ววงศ์ศรี (2567), ประไพศรี ดำรงสิริวัฒนกุล และอุไร สุทธิแย้ม (2567), พิมพฤทธิ เทียงภักดี (2567), รุ่งนภา ทองยอด และอำนาจ ทองโปร่ง (2566), วรชพร อยู่ช้วน, กมลมาลย์ ไชยศิริปัญญา และชนนชม ชินะดังกูร (2566), สุรีย์ฉาย ปัญญายศ และธดา สิทธิธาดา (2566), อัญชลีพร เก้าลิ้ม, อรพรรณ ตูจินดา และดวงใจ ชนะสิทธิ์ (2566) สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน มี 4 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง (2) ด้านการจูงใจตนเอง (3) ด้านทักษะทางสังคม (4) ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง และจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะหมดไฟในการทำงานของครู และงานวิจัยของ จารุวรรณ ทองขุนดำ, พร่อมพิไล บัวสุวรรณ และเมธีชัย ออสุวรรณ (2565), ฉัตรชกรณ์ ระเบิด และวิลาสินี จินตลิติตี (2564), โชติพงษ์ วิมะลิน และกฤษฎา ผ่องพิทยา (2566), สุธนา อภิวัฒน์นพพล, พีร วงศ์อุปราช และปิยะทิพย์ ประจักษ์พรหม (2567), อรวรรณ ประพาน, ในตะวัน กำหอม และโสภี วิวัฒน์เจริญกิจ (2567) สรุปได้ว่า ภาวะหมดไฟในการทำงานของครู มี 3 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ (2) ด้านการลดค่าความเป็นบุคคล (3) ด้านความไม่ประสบความสำเร็จส่วนบุคคล ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมุติฐานว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 มีความสัมพันธ์กัน จึงกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟในการทำงานของครู เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence--IOC) ได้ค่าความสอดคล้อง 0.60-1.00 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามเป็นรายด้านและทั้งฉบับ โดยการใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Cronbach, 1951) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 23 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 414 คน กำหนดขนาดตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion, and Morrison (2018, p. 206) จำนวน 203 คน เมื่อได้ขนาดตัวอย่างแล้วนำมาหาตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้น (strata) และทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) อย่างเป็นสัดส่วน

4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามลักษณะของข้อมูล ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ และประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (mean-- \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) ตามหลักเกณฑ์พิจารณาการแปลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (Likert, 1932; Lindner & Lindner, 2024, p. 152)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะหมดไฟในการทำงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (mean-- \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) ตามหลักเกณฑ์พิจารณาการแปลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (Likert, 1932; Lindner & Lindner, 2024, p. 152)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ภาวะหมดไฟในการทำงานของครูอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ภาวะหมดไฟในการทำงานของครูอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ภาวะหมดไฟในการทำงานของครูอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ภาวะหมดไฟในการทำงานของครูอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ภาวะหมดไฟในการทำงานของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) ดังนี้ (Frost, 2019, pp. 97-103; Pearson, 1909, pp. 23-25)

- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = +1 หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างสมบูรณ์
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = 0.8 หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงบวกที่ค่อนข้างสูง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = 0.6 หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงบวกปานกลาง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = 0 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = -1 หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงลบอย่างสมบูรณ์
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = -0.8 หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงลบที่ค่อนข้างสูง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = -0.6 หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงลบปานกลาง

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean- \bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่า +1 ถึง -1

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 (ดูตาราง 1)

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. ด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง (X_1)	4.10	0.73	มาก
2. ด้านการจูงใจตนเอง (X_2)	4.10	0.78	มาก
3. ด้านทักษะทางสังคม (X_3)	4.06	0.90	มาก
4. ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง (X_4)	4.10	0.86	มาก
5. ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (X_5)	4.13	0.80	มาก
รวม	4.10	0.77	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.77$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.80$) ด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.73$) ด้านการจูงใจตนเอง ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.78$) ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.86$) และด้านทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.90$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะหมดไฟในการทำงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 (ดูตาราง 2)

ตาราง 2

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะหมดไฟในการทำงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะหมดไฟในการทำงานของครู	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ (Y_1)	2.98	1.11	ปานกลาง
2. ด้านการลดค่าความเป็นบุคคล (Y_2)	2.47	1.09	น้อย
3. ด้านความไม่ประสบความสำเร็จส่วนบุคคล (Y_3)	2.24	1.11	น้อย
รวม	2.57	0.99	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า ภาวะหมดไฟในการทำงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.57, SD = 0.99$) และรายด้านอยู่ในระดับปานกลางและน้อย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ ($\bar{X} = 2.98, SD = 1.11$) ด้านการลดค่าความเป็นบุคคล ($\bar{X} = 2.47, SD = 1.09$) และด้านความไม่ประสบความสำเร็จส่วนบุคคล ($\bar{X} = 2.24, SD = 1.11$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 (ดูตาราง 3)

ตาราง 3

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน	ภาวะหมดไฟในการทำงานของครู			
	Y_1	Y_2	Y_3	Y_{total}
X_1	-.240**	-.146*	-.076	-.171*
X_2	-.275**	-.144*	-.061	-.178*
X_3	-.275**	-.122	-.064	-.171*
X_4	-.280**	-.132	-.065	-.176*
X_5	-.268**	-.133	-.059	-.170*
X_{total}	-.284**	-.143*	-.069	-.184**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน (X_{total}) กับภาวะหมดไฟในการทำงานของครู (Y_{total}) ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างสมบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการบริหารจัดการและการแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะและสถานการณ์ (emotional regulation) ซึ่งทักษะเหล่านี้นับเป็นกลไกสำคัญในการสร้างเสริมสัมพันธภาพอันดีระหว่างบุคคลภายในองค์กร ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถปรับตัวและขับเคลื่อนวัฒนธรรมองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงย่อมเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน รวมทั้งส่งผลให้ครูทุ่มเทแรงกายและแรงใจในการพัฒนาการศึกษาและองค์กรให้ดีขึ้น (วรราชพร อยู่ช้วน, กมลมาลย์ ไชยศิริวิญญา และชวนชม ชินะดังกูร, 2566) ซึ่งสอดคล้องกับ ธิดาพร แก้วสว่าง และสมถวิล วิจิตรวรรณา (2564) ที่พบว่า ระดับการรับรู้ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ซาปิยา สิมลา (2563) ที่พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุรีย์ฉาย ปัญญายศ และธดา สิทธิธาดา (2566) ที่พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงธนเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นคุณลักษณะร่วมที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนในหลากหลายบริบท ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการบริหารงานบุคคลและการลดภาวะความตึงเครียดภายในโรงเรียนได้

2. ภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ฉัตรชกรณ์ ระเบิด และวิลาสินี จินตลิจิตดี (2564) ที่พบว่า บุคลากรในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับภาวะหมดไฟในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ วชิรญาณ มณีวรรณ (2564) ที่พบว่า ภาวะหมดไฟของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ทั้งนี้ เนื่องจากครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวนหนึ่งเริ่มแสดงอาการอ่อนล้าทางอารมณ์และจิตใจ แต่ยังคงสามารถรักษาสมาคมในการปฏิบัติหน้าที่ได้ แม้ครูจะเผชิญกับแรงกดดันจากการทำงานในโรงเรียนทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนและภาระงานสนับสนุน จนเกิดความรู้สึกเหนื่อยล้าหรือลดทอนพลังใจไปบ้างในบางขณะ แต่ก็ยังไม่ถึงขั้นสูญเสียแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือเกิดความรู้สึกเหินห่างจากวิชาชีพ (depersonalization) อย่างรุนแรง ครูยังคงมี “พลังสำรอง” ในการขับเคลื่อนภารกิจทางการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ภาวะหมดไฟของครูอยู่ในระดับปานกลางนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ควรเพิกเฉย เพราะสภาวะดังกล่าวเปรียบเสมือนระเบิดเวลาที่หากขาดกลไกการสนับสนุนทางสังคม (social support) หรือการบริหารจัดการภาระงานที่เหมาะสม อาจส่งผลให้ความอ่อนล้าที่ทวีความรุนแรงขึ้นจนกลายเป็นภาวะหมดไฟในระดับสูง (high burnout) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทั้งสุขภาพทางจิตของครู และประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้อันจะส่งถึงตัวผู้เรียนในระยะยาว ภาวะในลักษณะนี้จึงเป็นสัญญาณเตือนที่ควรได้รับการดูแลและสนับสนุนอย่างเหมาะสม

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างสมบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา เขต 2 มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงย่อมมีส่วนช่วยลดระดับภาวะหมดไฟของครูได้ แม้ความสัมพันธ์จะไม่เด่นชัดในเชิงปริมาณ แต่ก็มีนัยเชิงคุณภาพที่สำคัญต่อการบริหารจัดการบุคลากรทางการศึกษา สอดคล้องกับ Mérida-López and Extremera (2017) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะหมดไฟในการทำงานของครู สอดคล้องกับ Wang, Xiao, Tao, and Li (2022) ที่พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของครูมีอิทธิพลทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน และสอดคล้องกับ กันต์ชานนท์ ขาวดา และชัยชนะ นิมนวล (2568) ที่พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะหมดไฟในการทำงานของครู กล่าวคือ ครูที่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง จะมีภาวะหมดไฟในการทำงานที่ลดลง เพราะครูที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะสามารถรับรู้อารมณ์ของตนเอง จัดการและควบคุมอารมณ์ของตนเอง และแสดงอารมณ์ออกมาอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งเมื่อครูต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่มีความกดดันหรือความเครียดอันนำไปสู่ภาวะหมดไฟในการทำงาน ถ้าหากครูมีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง ครูจะสามารถจัดการและควบคุมกับอารมณ์ทางลบเหล่านั้นของตนเองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งอาจทำให้ภาวะหมดไฟในการทำงานของครูลดลงได้

ข้อเสนอแนะ

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ด้านทักษะทางสังคม มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรจะต้องมีความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างและรักษาความสัมพันธ์มีการจัดการความขัดแย้ง สร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดความทำงานร่วมกับผู้อื่นที่สอดคล้องกับบริบทโรงเรียน ทักษะเหล่านี้ส่งผลต่อบรรยากาศการทำงานคุณภาพของนิเทศน์ ต่อยอดการพัฒนาอาชีพ และลดความรู้สึกโดดเดี่ยวของครู ฝึกการให้และรับผลย้อนกลับ ซึ่งเป็นทักษะในการให้คำชมเชยและชี้แนะแบบไม่ทำให้เสื่อมศรัทธา มีการชกแจงและสร้างแรงจูงใจ ใช้ภาษากาย วาจา ศิลปะในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูในโรงเรียน เพื่อนำองค์การไปสู่ความสำเร็จต่อไป

2. ภาวะหมดไฟในการทำงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ด้านความความอ่อนล้าทางอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ แสดงถึงครูเริ่มประสบปัญหาภาวะการหมดไฟ หากไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่อาจจะส่งผลทำให้ครูเริ่มประสบปัญหาต่อสุขภาพจิตและคุณภาพการสอน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องฝึกการยอมรับและชื่นชมผลงานต่อผลงานของครูอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในที่ประชุมและช่องทางต่าง ๆ เพื่อสร้างความภูมิใจในความสำเร็จ การสร้างโอกาสพัฒนาอาชีพสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมการอบรม สัมมนา หรือการศึกษาต่อ เพื่อเสริมความรู้และความเชี่ยวชาญใหม่ ๆ มีการมอบหมายบทบาทที่ท้าทาย จะช่วยให้ครูรู้สึกว่าคุณค่าต่อวงวิชาชีพ รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนเริ่มด้วยการให้กำลังใจเชิงบวก และตามด้วยข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง จะช่วยให้ครูมั่นใจในจุดแข็งของตนและมีกำลังใจพัฒนาจุดที่ควรปรับปรุง เสริมสร้างบรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียนส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้ครูกล้าแสดงศักยภาพและความคิดสร้างสรรค์

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะหมดไฟของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างสมบูรณ์ ดังนั้น ควรหาสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะหมดไฟในการทำงานของครู เช่น ปัจจัย

สถานภาพส่วนบุคคล ลักษณะงานที่รับผิดชอบ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร และระบบการบริหารจัดการ เป็นต้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาภาวะหมดไฟของครูที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กรกนก วงศ์กัลยา. (2567). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กันต์ชานนท์ ขาวดา และชัยชนะ นิมนวล. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานของครูโรงเรียนรัฐบาลระดับชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 18(1), 173-188.
- กิตติภณ แก้วเหลี่ยม, พระธรรมวชิรธีรคุณ และสุวัฒน์ แจ่มจิต. (2567). แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ตามหลักภาวา 4. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 11(3), 382-396.
- จารุวรรณ ทองขุนดำ, พร้อมพิไล บัวสุวรรณ และมีชัย ออสวรรณ. (2565). ภาวะหมดไฟของครูที่ไม่มีวิทยฐานะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 วิทยาเขตรัชโยธิน. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(2), 1083-1096.
- ฉัตรชกรณ ระเบิด และวิลานี จินตลิขิตดี. (2564). ภาวะหมดไฟในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย*, 15(2), 60-79.
- ชาปิยา สิมลา. (2563). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โชติพงษ์ วิมะลิน และกฤษฎา ผ่องพิทยา. (2566). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 5(2), 644-656.
- ธิดาพร แก้วสว่าง และสมถวิล วิจิตรวรรณนา. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการบริหารงานด้านบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 2. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 7(3), 343-357.
- นารีรัตน์ แดงบัว, รัฐพร กลิ่นมาลี และวีระยุทธ ชาทะกาญจน์. (2568). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. *วารสาร มจร. ทรินิตยปริทรรศน์*, 9(1), 210-224.
- ปรมาพร บุญศิริ และศันันท์ แก้ววงศ์ศรี. (2567). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่อำเภอสะเดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. *Journal of Buddhist Education and Research*, 10(4), 494-509.
- ประไพศรี ดำรงสิริวัฒนกุล และอุไร สุทธิแย้ม. (2567). วุฒิภาวะทางอารมณ์ (Emotional Maturity) ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 13(1), 531-543.
- พิมพ์ฤทธิ์ เทียงภักดี. (2567). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. *Lanna Academic Journal of Social Science*, 1(2), 1-15.

- รุ่งนภา ทองยอด และอำนาจ ทองโปร่ง. (2566). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 8(1), 449-461.
- วชิรญาณ มณีวรรณ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรษพร อยู่ชวน, กมลมาลย์ ไชยศิริปัญญา และชวนชม ชินะตั้งกูร. (2566). ความฉลาดทางอารมณ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระทอง. *วารสารวิจัยธรรมศึกษา*, 6(1), 190-204.
- ศิรินทร์ หนูช้างเผือก และเพียงแข ภูผายาง. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. *วารสาร บัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 9(3), 244-255.
- สุนนา อภิวัฒน์นพพล, พีร วงศ์อุปราช และปิยะทิพย์ ประจักษ์พรหม. (2567). การพัฒนามาตรวัดภาวะหมดไฟในการทำงาน ของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. *วารสารสถาบันวิจัย และพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 9(1), 55-68.
- สุริย์ฉาย ปัญญาศ และธดา สิทธิธาดา. (2566). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงธนเหนือ. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 24(2), 398-408.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์: ความฉลาด ทางอารมณ์*. ผู้แต่ง.
- อรวรรณ ประพาน, ในตะวัน กำหมอม และโสภี วิวัฒน์เจริญกิจ. (2567). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารกับภาวะหมดไฟ ของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3 ภาคอีสานตอนบน. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 2(10), 95.
- อัญชลีพร แก้วลิ้ม, อรพรรณ ตูจินดา และดวงใจ ชนะสิทธิ์. (2566). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. *วารสารวิชาการ สถาบันพัฒนาพระวิทยากร*, 6(1), 246-257.
- อุมารัตน์ เหลือรักษ์, และศิริพงษ์ เคาภายน. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 2. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 5(5), 267-280.
- Antoniou, A., Ploumpi, A., & Ntalla, M. (2013). Occupational stress and professional burnout in teachers of primary and secondary education: The role of coping strategies. *Psychology*, 4, 349-355.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8th ed.). Routledge.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Frost, J. (2019). *Introduction to statistics: An intuitive guide for analyzing data and unlocking discoveries*. Statistics by Jim Publishing.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 22(140), 5-55.
- Lindner, J. R., & Lindner, N. J. (2024). Interpreting Likert-type scales, summated scales, unidimensional scales, and attitudinal scales: I neither agree nor disagree, Likert or not. *Advancements in Agricultural Development*, 5(2), 152-163.

- Maslach, C., & Jackson, S. E. (1986). *Maslach burnout inventory manual* (2nd ed.). Consulting Psychologists Press.
- Mérida-López, S., & Extremera, N. (2017). Emotional intelligence and teacher burnout a systematic review. *International Journal of Educational Research*, 85, 121-130.
- Pearson, K. (1909). Determination of the coefficient of correlation. *Science*, 30(757), 23-25.
- Walker, T. (2025). *What's causing teacher burnout?* Retrieved from <https://www.nea.org/nea-today/all-news-articles/whats-causing-teacher-burnout>
- Wang, Y., Xiao, B., Tao, Y., & Li, Y. (2022). The relationship between mindfulness and job burnout of Chinese preschool teachers: The mediating effects of emotional intelligence and coping style. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(12), 7129.
- World Health Organization. (2019). *Burn-out an "occupational phenomenon": International classification of diseases*. Retrieved from <https://www.who.int/news/item/28-05-2019-burn-out-an-occupational-phenomenon-international-classification-of-diseases>